

**Συμμαχία για τα παιδιά σε κίνηση:
Πρότυπες Διαδικασίες και Κατευθύνσεις για Επιτρόπους**

Πρόγραμμα Επιμόρφωσης Επιτρόπων
Ανάπτυξη ικανοτήτων των επιτρόπων
για την προώθηση και προστασία των δικαιωμάτων
των ασυνόδευτων παιδιών

Το Έργο «Συμμαχία για τα παιδιά σε κίνηση: Πρότυπες διαδικασίες και κατευθύνσεις για επιτρόπους» [πρωτότυπος τίτλος: “Alliance for Children on the Move: Standard Operating Procedures for Guardians” – ASOP4G (REC-CHILD-AG-2016-02/764244-ASOP4G)] έχει συγχρηματοδοτηθεί από το Πρόγραμμα «Δικαιώματα, Ισότητα και Ιθαγένεια» της Ευρωπαϊκής Ένωσης (2014-2020).

Το παρόν πρόγραμμα επιμόρφωσης έχει δημιουργηθεί από κοινό από τη διακρατική Ομάδα Έργου ASOP4G, η οποία αποτελείται από μέλη του Ινστιτούτου Υγείας του Παιδιού-Διεύθυνση Ψυχικής Υγείας και Κοινωνικής Πρόνοιας (GR), της Defence for Children International – Italy (IT), του Πανεπιστημίου Λευκωσίας – Πρόγραμμα Κοινωνικής Εργασίας (CY) και του Πναεπιστημίου Kazimieras Simonavicius – Τμήμα Νομικής (LT).

Συντάκτες: Gabriella Gallizia, Pippo Costella και Julia Pamas Defence for Children International –Italy, Αγγελική Γυφτοπούλου, Αναστασία Μάντση, Ελεάννα Ρίτσου και Γιώργος Νικολαΐδης, Ινστιτούτο Υγείας του Παιδιού.

Μετάφραση και προσαρμογή στην ελληνική γλώσσα: Αγγελική Γυφτοπούλου και Ελεάννα Ρίτσου.

Ευχαριστίες: Ευχαριστούμε ιδιαίτερα τους εκπροσώπους του Εθνικού Κέντρου Κοινωνικής Αλληλεγγύης-Ελλάδα και όλους τους συμμετέχοντες στην ερευνητική διαδικασία για την εκτίμηση αναγκών των επιτρόπων και στις τέσσερις χώρες που εκπροσωπούνται στο Έργο για την πολύτιμη καθοδήγηση που προσέφεραν κατά το σχεδιασμό του επιμορφωτικού προγράμματος.

Συντονιστής Έργου

ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΥΓΕΙΑΣ ΤΟΥ ΠΑΙΔΙΟΥ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΨΥΧΙΚΗΣ ΥΓΕΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΠΡΟΝΟΙΑΣ

Ινστιτούτο Υγείας του Παιδιού, Ελλάδα

Εταίροι Έργου

UNIVERSITY
of NICOSIA

Πανεπιστήμιο Λευκωσίας, Κύπρος

Kazimieras Simonavičius
UNIVERSITY

Kazimieras Simonavičius University,
Λιθουανία

Defence for Children International-Italia,
Ιταλία

Το έγγραφο αυτό χρηματοδοτήθηκε από το πρόγραμμα της Ευρωπαϊκής Ένωσης «Δικαιώματα, Ισότητα και Ιθαγένεια» (2014-2020).

Το περιεχόμενο αυτού του εγγράφου αντιπροσωπεύει τις απόψεις των συγγραφέων του και αποτελεί αποκλειστική ευθύνη τους. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δεν αποδέχεται καμία ευθύνη για τη χρήση των πληροφοριών που περιέχει.

Συμμαχία για τα παιδιά σε κίνηση:
Πρότυπες Διαδικασίες και Κατευθύνσεις για Επιτρόπους

Πρόγραμμα Επιμόρφωσης Επιτρόπων

Αθήνα, Σεπτέμβριος 2019

Ινστιτούτο Υγείας του Παιδιού
Διεύθυνση Ψυχικής Υγείας και Κοινωνικής Πρόνοιας

Περιεχόμενα

ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΠΑΡΑΔΟΤΕΟΥ	5
ΕΙΣΑΓΩΓΗ	5
ΘΕΩΡΗΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ	6
ΣΤΟΧΟΙ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ	7
ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΕΣ ΚΑΙ ΕΚΠΑΙΔΕΥΟΜΕΝΟΙ	8
ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ	8
ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ	10
ΜΕΡΟΣ Α: Το Ασυνόδευτο Παιδί - Ημέρα 1η	10
Ενότητα 1 ^η : Τα δικαιώματα των παιδιών ως ένα ολοκληρωμένο σύστημα αξιολόγησης και προώθησης του βέλτιστου συμφέροντός τους	11
Ενότητα 2 ^η : Ασυνόδευτα παιδιά	12
Ενότητα 3 ^η : Κατανόηση του μεταναστευτικού πλαισίου	12
Ενότητα 4 ^η : Εθνικό νομοθετικό πλαίσιο σχετικά με τα παιδιά και τη μετανάστευση ...	13
ΜΕΡΟΣ Β: Ο/Η Επίτροπος - Ημέρα 2η	13
Ενότητα 5 ^η : Ο ρόλος του/της επιτρόπου	14
Ενότητα 6 ^η : Διαχείριση Υπόθεσης	14
Ενότητα 7 ^η : Σύστημα παραπομπής	15
ΜΕΡΟΣ Γ: Η σχέση μεταξύ παιδιού και επιτρόπου - Ημέρα 3η	15
Ενότητα 8 ^η : Αναπτυξιακά στάδια παιδιών και διαπολιτισμικότητα	16
Ενότητα 9 ^η : Χτίσιμο σχέσης εμπιστοσύνης με το παιδί	16
Ενότητα 10 ^η : Τυποποίηση των αρχικών συναντήσεων	17
Ενότητα 11 ^η : Τα εργαλεία του/της επιτρόπου	17
ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ	18

ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΠΑΡΑΔΟΤΕΟΥ

Το παρόν πρόγραμμα εκπαίδευσης αναπτύχθηκε στο πλαίσιο του συγχρηματοδοτούμενου Έργου από το Πρόγραμμα Δικαιώματα, Ισότητα και Ιθαγένεια της Ευρωπαϊκής Ένωσης (2014-2020), το οποίο φέρει τον τίτλο «Συμμαχία για τα παιδιά σε κίνηση: πρότυπες διαδικασίες και κατευθύνσεις για επιτρόπους» [πρωτότυπος τίτλος “Alliance for children on the move: Standard Operating Procedures for guardians”; REC-764244-ASOP4G]. Συγκεκριμένα, το παρόν παραδοτέο (D2.3) περιλαμβάνει τη δομή της επιμόρφωσης των επιτρόπων και την περιγραφή της μεθοδολογίας αυτής και συνιστά μέρος του δεύτερου πακέτου εργασίας του Έργου (WP2) «Ανάπτυξη της μεθοδολογίας για την κατάρτιση των επιτρόπων».

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Κάθε παιδί που στερείται τη γονική φροντίδα έχει το δικαίωμα να του ανατεθεί επίτροπος. Ο/Η επίτροπος, ο/η οποίος/α διορίζεται από τις εισαγγελικές αρχές, στην ουσία λαμβάνει την εντολή να διασφαλίσει τη γενική ευημερία και το βέλτιστο συμφέρον του παιδιού και να εκπροσωπήει το παιδί συμπληρώνοντας την περιορισμένη δικαιοπρακτική ικανότητά του¹. Επιπλέον, σύμφωνα με την Επιτροπή των Ηνωμένων Εθνών για τα Δικαιώματα του Παιδιού, οι επίτροποι πρέπει να έχουν την απαιτούμενη ειδικευση σε ζητήματα φροντίδας και προστασίας των παιδιών, έτσι ώστε το βέλτιστο συμφέρον του παιδιού να διασφαλίζεται και οι νομικές, κοινωνικές, ιατρικές, ψυχολογικές, υλικές και εκπαιδευτικές ανάγκες του να καλύπτονται. Αυτό γίνεται, μεταξύ άλλων, με το να λειτουργεί ο/η επίτροπος ως σύνδεσμος μεταξύ του παιδιού και των φορέων/επαγγελματιών/ιδιωτών που παρέχουν το συνεχές της φροντίδας που χρειάζεται ένα παιδί². Αξίζει να σημειωθεί ότι ο θεσμός της επιτροπείας αποτελεί συστατικό μέρος του συστήματος παιδικής προστασίας.

Σύμφωνα με τη Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για τα Δικαιώματα του Παιδιού, όλα τα παιδιά χωρίς καμία διάκριση απολαμβάνουν τα δικαιώματα, όπως αυτά θεσπίζονται από τη Σύμβαση. Επιπλέον, όλα τα παιδιά που στερούνται τη γονική φροντίδα «δικαιούνται το ίδιο επίπεδο προστασίας ανεξάρτητα από την ηλικία τους, το καθεστώς μετανάστευσης (δηλαδή υπήκοοι της ΕΕ, νομίμως διαμένοντες, αιτούντες άσυλο, μετανάστες χωρίς νομικό καθεστώς), εθνικότητα, εθνότητα, φύλο, και κάθε άλλο λόγο μη επιτρεπτής διάκρισης που αναφέρεται στο άρθρο 21 του Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της ΕΕ»³. «Η αρχή της μη διάκρισης εγγυάται, επίσης, την ίση προστασία για όλα τα παιδιά που βρίσκονται σε ένα κράτος, ανεξάρτητα από τον τόπο διαμονής τους»⁴. Ωστόσο, στην πράξη η κατάσταση των ασυνόδευτων παιδιών προσφύγων και μεταναστών καθορίζεται κυρίως από το μεταναστευτικό καθεστώς τους.

¹ Οργανισμός Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (FRA) (2015) Επιτροπεία για παιδιά τα οποία στερούνται τη γονική φροντίδα: ένα εγχειρίδιο για την ενίσχυση των συστημάτων επιτροπείας με σκοπό την κάλυψη των ιδιαίτερων αναγκών των παιδιών που είναι θύματα εμπορίας. Λουξεμβούργο: Υπηρεσία Εκδόσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης

² Επιτροπή των Ηνωμένων εθνών για τα Δικαιώματα του Παιδιού (2005), Γενικό Σχόλιο No. 6, Treatment of unaccompanied and separated children outside their country of origin, CRC/GC/2005/6, 1 Σεπτεμβρίου 2005

³ Οργανισμός Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (FRA) (2015) Επιτροπεία για παιδιά τα οποία στερούνται τη γονική φροντίδα: ένα εγχειρίδιο για την ενίσχυση των συστημάτων επιτροπείας με σκοπό την κάλυψη των ιδιαίτερων αναγκών των παιδιών που είναι θύματα εμπορίας. Λουξεμβούργο: Υπηρεσία Εκδόσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, σσ.26-27

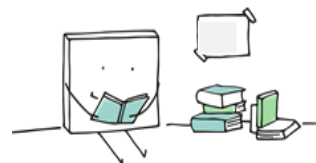
⁴ Ο.π., σ.27

Στο πλαίσιο του Έργου "Alliance for Children on the Move: Standard Operating Procedures for Guardians - ASOP4G " που υλοποιήθηκε στην Ελλάδα, την Ιταλία, την Κύπρο και τη Λιθουανία και συγκεκριμένα στο πλαίσιο του δεύτερου πακέτου εργασίας του Έργου «Ανάπτυξη της μεθοδολογίας για την κατάρτιση των επιτρόπων», οι εταίροι κλήθηκαν να ανταποκριθούν στους ακόλουθους στόχους:

- Να αναπτυχθεί ένα σύνολο εργαλείων που θα συμβάλλουν στην ανάπτυξη των ικανοτήτων των επιτρόπων και την ενίσχυση του ρόλου τους, λαμβάνοντας υπόψη τις ανάγκες των παιδιών και των επιτρόπων, προκειμένου να διασφαλιστεί αποτελεσματικά το βέλτιστο συμφέρον του παιδιού⁵
- Να γίνει αξιολόγηση των εργαλείων που έχουν αναπτυχθεί και της μεθοδολογίας της επιμόρφωσης

Κάθε οργανισμός-εταίρος του Έργου διεξήγαγε εκτίμηση των αναγκών των επιτρόπων και των ασυνόδευτων παιδιών, προκειμένου να υπάρχει μια σαφής και ενημερωμένη άποψη για την κατάσταση της επιτροπείας σε κάθε χώρα (Δραστηριότητα 2, WP2). Με βάση τα αποτελέσματα αυτών των εκτιμήσεων αναγκών (Έκθεση, παραδοτέο D2.1), την προηγούμενη εμπειρία των οργανισμών-εταίρων, τη γνώμη των παιδιών και εμπειρογνομώνων και τη γνώση που υπήρχε ήδη από άλλα προγράμματα/χώρες/φορείς, σχεδιάστηκε ένα πρόγραμμα εκπαίδευσης που περιλαμβάνει μια σειρά ενοτήτων, ευέλικτων ως προς το περιεχόμενό τους καθώς έχουν ληφθεί υπόψη οι διαφορετικές πρακτικές επιτροπείας στις χώρες που συμμετέχουν στο Έργο.

ΘΕΩΡΗΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

Η Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για τα Δικαιώματα του Παιδιού συνιστά το βασικό σημείο αναφοράς για i) την εκπαίδευση των επιτρόπων συνολικά και ii) το ρόλο του/της επιτρόπου και των κατευθυντήριων γραμμών που τους δίνονται. Η Σύμβαση χρησιμεύει για τη διερεύνηση και αξιολόγηση συγκεκριμένων δικαιωμάτων των παιδιών και των αναγκών τους, αναλύοντας ταυτόχρονα ένα ευρύ φάσμα ζητημάτων που αφορούν τα παιδιά. Ο ρόλος του/της επιτρόπου εξετάζεται μέσα από τις γενικές αρχές της Σύμβασης που συνιστούν τη βάση των προτύπων στην επιτροπεία και αντιστοιχούν στο καθήκον του επιτρόπου να διασφαλίσει το βέλτιστο συμφέρον των παιδιών⁶.

Τα 10 βασικά πρότυπα στην επιτροπεία⁷ συνιστούν έναν αποτελεσματικό τρόπο σύνδεσης των γενικών αρχών των δικαιωμάτων του παιδιού και των βασικών λειτουργιών, τις οποίες πρέπει να μπορεί να επιτελεί ο/η επίτροπος. Επίσης, αντιπροσωπεύουν έναν απλό και αποτελεσματικό χάρτη ή πλαίσιο που βοηθά τον/την επίτροπο να προάγει το συμφέρον του παιδιού και να διασφαλίζει ότι τα δικαιώματά του

⁵ Το σύνολο των εργαλείων περιλαμβάνει: το Εγχειρίδιο για τις πρότυπες διαδικασίες των επιτρόπων, το πρωτόκολλο διακρατικής συνεργασίας, το ευρετήριο νομοθεσίας, το πρόγραμμα της εκπαίδευσης των επιτρόπων, το εγχειρίδιο των εκπαιδευτών, και τη διαδικασία πιστοποίησης επιτρόπων.

⁶ Βλέπε επίσης "Corso formativo e di orientamento sulla tutela volontaria di minorenni stranieri non accompagnati" (DCI Italy). Διαθέσιμο στα ιταλικά στο: <http://www.defenceforchildren.it/risorse/pubblicazioni/152-safeguard-modulo-formativo.html> και Eluce project, Training module. Διαθέσιμο στα ιταλικά στο: http://www.defenceforchildren.it/files/DCI_-_Eluce_Sicily_2018_Pagine.compressed.pdf (DCI Italy).

⁷ Βλ. Ευρωπαϊκό χρηματοδοτούμενο πρόγραμμα "Closing a Protection Gap". Διαθέσιμο στο: <http://www.corestandardsforguardians.com>

θα αναγνωρίζονται και θα υλοποιούνται. Τα 10 βασικά πρότυπα βοηθούν στην κατανόηση του ρόλου του/της επιτρόπου⁸, όπως: διαδικαστικά/νομικά ζητήματα, ψυχοκοινωνικά ζητήματα, πολιτισμική διαμεσολάβηση, συντονισμός και παραπομπή σε υπηρεσίες και φορείς⁹.

ΣΤΟΧΟΙ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

Η εκπαίδευση αυτή στοχεύει στην ενίσχυση των ικανοτήτων των επιτρόπων σε επίπεδο γνώσεων και δεξιοτήτων, προκειμένου να είσαι σε θέση να διασφαλίζουν το βέλτιστο συμφέρον και τη γενική ευημερία των παιδιών. Συγκεκριμένα επιδιώκεται να εξοικειωθούν οι εκπαιδευόμενοι/ες με το πλαίσιο των ασυνόδευτων παιδιών, τους λόγους μετανάστευσης, τις διαδικασίες που θα πρέπει να συμμετάσχουν, τις ειδικές ανάγκες των παιδιών, την πολιτισμική διαμεσολάβηση και τη συνεργασία μαζί τους. Ο απώτερος σκοπός είναι να εδραιωθεί στους/στις επιτρόπους μια προσέγγιση και στάση βασισμένες στα δικαιώματα των παιδιών και την υπεράσπιση αυτών.

Το παρόν πρόγραμμα εκπαίδευσης έχει σχεδιαστεί για να υποστηρίξει τους/τις επιτρόπους και να κατανοήσουν το ρόλο και τα καθήκοντά τους για την αποτελεσματική εκπροσώπηση των ασυνόδευτων παιδιών και τη διασφάλιση των δικαιωμάτων τους. Η εκπαίδευση χωρίζεται σε τρεις θεματικές ενότητες που αφορούν αντίστοιχα: α) το παιδί, β) τον/την επίτροπο και γ) τη σχέση μεταξύ τους, καθώς και υποενότητες που συνδέονται μεταξύ τους. Η εκπαίδευση αυτή θα πρέπει να εκληφθεί ως η αρχική φάση μιας διαδικασίας συνεχούς επιμόρφωσης των επιτρόπων, η οποία θα πρέπει να τους/τις στηρίζει κατά τη διάρκεια της υλοποίησης του έργου τους.

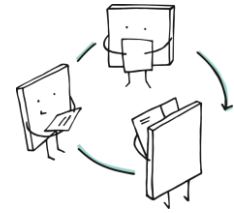
Οι εκπαιδευτικές ενότητες που παρουσιάζονται παρακάτω (βλ. Περιγραφή του περιεχομένου της εκπαίδευσης) απαντούν σε **εννέα συγκεκριμένα ζητήματα**:

1. **Ορισμός ενός θεωρητικού πλαισίου καθοδήγησης** για το έργο των επιτρόπων που βασίζεται στη Διεθνή Σύμβαση για τα Δικαιώματα του Παιδιού και άπτεται ζητημάτων δικαιωμάτων, προστασίας και φροντίδας των παιδιών.
2. **Κατανόηση** του ρόλου και των αρμοδιοτήτων του/της επιτρόπου.
3. **Περιγραφή των πρότυπων διαδικασιών λειτουργίας** παρέχοντας στους εκπαιδευόμενους καθοδήγηση στο ευρύ φάσμα των αρμοδιοτήτων τους, αλλά και σε σενάρια διαχείρισης περιπτώσεων με πιθανές λύσεις.
4. **Παρουσίαση του εθνικού νομικού πλαισίου** που καλύπτει τις συνθήκες υποδοχής, τη μετανάστευση και τη διεθνή προστασία.
5. **Χαρτογράφηση υπηρεσιών και άλλων οργανισμών** σε εθνικό επίπεδο, και των αρμοδιοτήτων τους όσον αφορά τα ασυνόδευτα παιδιά.
6. **Αναγνώριση των ψυχοκοινωνικών αναγκών** του παιδιού.
7. **Ανάπτυξη σχέσης εμπιστοσύνης** με το παιδί.
8. **Εξοικείωση και εξάσκηση με εργαλεία** που υποστηρίζουν το έργο των επιτρόπων.

⁸ Ο.π.

⁹ Βλέπε υποσημείωση 5.

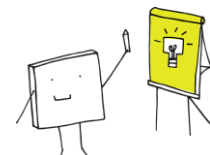
9. **Κατανόηση του πλαισίου της μετανάστευσης** κατά τρόπο ευαισθητοποίησης σχετικά με τις δυσκολίες του ταξιδιού, τους λόγους φυγής από τη χώρα καταγωγής, την κατάσταση που αντιμετωπίζουν τα παιδιά στη χώρα υποδοχής, καθώς και τις πολιτισμικές διαστάσεις στην επικοινωνία μεταξύ επιτρόπου και παιδιού.

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΕΣ ΚΑΙ ΕΚΠΑΙΔΕΥΟΜΕΝΟΙ

Εκπαιδευτές των ενοτήτων που περιλαμβάνονται στο πρόγραμμα εκπαίδευσης είναι κατά κύριο λόγο οι τοπικοί συντονιστές του Έργου και οι ερευνητές. Επαγγελματίες που διαθέτουν εξειδικευμένες γνώσεις σε συγκεκριμένα βασικά θέματα, όπως ψυχοκοινωνικά και νομικά ζητήματα, πολιτισμική διαμεσολάβηση ή το εθνικό σύστημα παραπομπών, θα αποτελέσουν επίσης μέρος της ομάδας των εκπαιδευτών. Οι επίτροποι με προηγούμενη εμπειρία θα κληθούν να μοιραστούν τις εμπειρίες τους για να δώσουν μια εικόνα από την καθημερινότητα αλλά και το ρόλο τους και να παράσχουν καθοδήγηση σε θέματα διαχείρισης περιπτώσεων.

Όσον αφορά τους/τις εκπαιδευόμενους/ες, κάθε ομάδα θα αποτελείται από 20-25 συμμετέχοντες, οι οποίοι/ες επιλέγονται βάσει της πρότερης επαγγελματικής εμπειρίας τους ή την πρόθεσή τους να εργαστούν ως επίτροποι (αναλόγως τις ιδιαιτερότητες της κάθε χώρας). Το εκπαιδευτικό πρόγραμμα έχει σχεδιαστεί για επαγγελματίες ή εθελοντές που εργάζονται ή σκοπεύουν να εργαστούν με παιδιά ως επίτροποι ασυνόδευτων παιδιών δεδομένου ότι σε κάθε χώρα υπάρχουν διαφορές σε σχέση με την επαγγελματική (ή και όχι) ταυτότητα του/της επιτρόπου. Στην Ελλάδα οι επίτροποι μπορεί να προέρχονται από ποικίλα επαγγελματικά πεδία (κοινωνικών, νομικών και ανθρωπιστικών σπουδών), στην Κύπρο και τη Λιθουανία είναι κοινωνικοί λειτουργοί, ενώ στην Ιταλία είναι εθελοντές.

ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ

Ο γενικός στόχος της εκπαίδευσης είναι να αποκτήσουν οι συμμετέχοντες ένα δομημένο πλαίσιο αναφοράς με θεωρητικές γνώσεις και πρακτικές δεξιότητες που βασίζονται σε διεθνή και εθνικά πρότυπα και κατευθυντήριες γραμμές. Τόσο η σχεδιασμός όσο και η υλοποίηση της εκπαίδευσης βασίστηκαν σε μια προσέγγιση αμοιβαίας ανταλλαγής απόψεων που επιτρέπει στους συμμετέχοντες να συμμετέχουν ενεργά και να κατανοούν τη σύνδεση που υπάρχει μεταξύ των διαφόρων θεμάτων.

Οι εκπαιδευτικές ενότητες παραδίδονται με τη χρήση παρουσιάσεων (η/υ και βιντεο-προβολέας), συζητήσεων και πρακτικών ασκήσεων. Ένας ή δύο βασικοί επαγγελματίες (μέλη της ομάδας Έργου) λειτουργούν ως συντονιστές της εκπαιδευτικής διαδικασίας για να εξασφαλίσουν την ομαλή υλοποίησή της, την επιτυχή μετάδοση των πληροφοριών, την κατανόηση των υπό συζήτηση θεμάτων, την ενεργό συμμετοχή των εκπαιδευομένων με οπτικά βοηθήματα (βλ. εκπαιδευτικό εποπτικό υλικό, όπως περιγράφεται παρακάτω), και την αποτελεσματική αλληλεπίδραση μεταξύ εκπαιδευτών και εκπαιδευομένων με ανταλλαγή γνώσεων και προηγούμενων εμπειριών. Κάθε θεματική υποενότητα

παρουσιάζεται από εξειδικευμένους επαγγελματίες, π.χ. δικηγόρος, ψυχολόγος, πολιτισμικός διαμεσολαβητής/διερμηνέας. Επιλεγμένοι/ες συμμετέχοντες/ουσες, οι οποίοι/ες έχουν ήδη εργαστεί με ασυνόδευτα παιδιά ή είναι ήδη επίτροποι, καλούνται να μοιραστούν την εμπειρία τους και τη δική τους οπτική, έχοντας τη δυνατότητα να λειτουργήσουν κατά περίπτωση και ως εκπαιδευτές.

Η διάταξη των καθισμάτων στο χώρο της εκπαίδευσης, αν είναι αυτό δυνατό, θα πρέπει να γίνει με τρόπο που να επιτρέπει την αλληλεπίδραση των συμμετεχόντων και να διευκολύνει την εκπαιδευτική διαδικασία, εξασφαλίζοντας το υψηλότερο επίπεδο συμμετοχής όλων των εκπαιδευόμενων (π.χ. σε κύκλο, τετράγωνο ή σε σχήμα Π).

Ο/Η συντονιστής/στρια μπορεί να χρησιμοποιήσει έναν πίνακα για να διευκολύνει την παρουσίαση και τη συζήτηση ενός θέματος και να καταγράφει σημαντικά σημεία και παρατηρήσεις/σκέψεις που ανακύπτουν. Το παιχνίδι ρόλων ενισχύει την κατανόηση θεμάτων που παρουσιάζονται και συζητούνται. Η μελέτη περιπτώσεων εξοικειώνει τους συμμετέχοντες με πραγματικά περιστατικά που πιθανόν να συναντήσουν.

Το απαραίτητο υλικό για την παράδοση των τριών ενοτήτων είναι:

- Οπτικό/Ηλεκτρονικό υλικό (παρουσιάσεις PowerPoint)
- Ηλεκτρονικά εξαρτήματα (Η/Υ και βίντεο-προβολέας)
- Έντυπο υλικό (πρόγραμμα εκπαίδευσης, κατάλογος συμμετεχόντων, ερωτηματολόγια αξιολόγησης, βεβαίωση παρακολούθησης εκπαίδευσης, ενημερωτικά φυλλάδια)
- Άλλο υλικό (ενδεικτικά: flip chart, κάρτες, μαρκαδόροι, στυλό, πλαστελίνες)

Κατά τη διάρκεια κάθε εκπαιδευτικής ενότητας θα παρέχονται οι απαραίτητες πληροφορίες για το εκάστοτε θέμα, οι οποίες θα συνοδεύονται από δραστηριότητες, συζητήσεις και στοχευμένες παρατηρήσεις από τους εκπαιδευτές προκειμένου να βοηθηθούν οι εκπαιδευόμενοι. Οι εκπαιδευτές θα δίνουν κατευθύνσεις και ανατροφοδότηση για τις δραστηριότητες και ασκήσεις που γίνονται, καθώς και για περαιτέρω προτεινόμενη βιβλιογραφία.

Δομή, περιεχόμενο και προσαρμοστικότητα στα δεδομένα κάθε χώρας

Η εκπαίδευση θα πραγματοποιηθεί σε τρεις (3) ημέρες, όπου κάθε μέρα άπτεται διαφορετικής θεματικής: τα ασυνόδευτα παιδιά, τους/τις επίτροπους και τη μεταξύ τους σχέση. Κατά τη διάρκεια της εκπαίδευσης, θα αναπτυχθούν διαφορετικές υποενότητες οι οποίες αναμένεται να διαρκέσουν μέχρι και οκτώ (8) ώρες συνολικά, (συμπεριλαμβανομένων των διαλειμμάτων για καφέ και μεσημεριανό γεύμα). Ωστόσο, κάθε φορέας μπορεί να προσαρμόσει την ακολουθία και την παράδοση των υποενότητων σύμφωνα με τη διαθεσιμότητα των εκπαιδευόμενων, συμπληρώνοντας συνολικά 24 ώρες εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων και κάλυψη όλων των προβλεπόμενων θεματικών. Πέρα από τους σκοπούς του Έργου ASOP4G κάθε φορέας που επιθυμεί να υλοποιήσει το εν λόγω πρόγραμμα εκπαίδευσης μπορεί να επεκτείνει τη διάρκεια της επιμόρφωσης λαμβάνοντας υπόψη και τις ανάγκες των συμμετεχόντων. Στο πλαίσιο του Έργου, παρουσιάζονται κοινές πρακτικές και πληροφορίες για τον ρόλο και τον τρόπο λειτουργίας των επιτρόπων και στις τέσσερα χώρες (όπως εκπροσωπούνται από τους φορείς-εταίρους). Παρόλα αυτά, η ανάλυση και ο χρόνος που θα αφιερωθεί σε κάθε θέμα ποικίλλει ανάλογα με τις ιδιαιτερότητες κάθε χώρας (επίπεδο επαγγελματικών γνώσεων και διαθεσιμότητα συμμετεχόντων). Επίσης, το περιεχόμενο της εκπαίδευσης θα προσαρμόζεται σύμφωνα με το εθνικό πλαίσιο: εθνική νομοθεσία, απαιτούμενες διαδικασίες, σύστημα παραπομπών και αρμοδιότητες φορέων και επαγγελματιών. Κάθε

εταίρος εγγυάται τη διακρατική συνοχή του εκπαιδευτικού περιεχομένου και της εκπαιδευτικής διαδικασίας, ενώ την ίδια στιγμή λαμβάνει υπόψη τις ιδιαιτερότητες της χώρας που βρίσκεται και των συμμετεχόντων. Οι μέθοδοι που θα χρησιμοποιούνται για την παράδοση των εκπαιδευτικών ενοτήτων μπορεί να ποικίλλουν από χώρα σε χώρα, προκειμένου να είναι προσαρμοσμένες και κατάλληλες για το επαγγελματικό (ή μη) υπόβαθρο των συμμετεχόντων. Σε κάθε περίπτωση, βασικό χαρακτηριστικό κάθε επιμόρφωσης θα είναι η συμμετοχική και πρακτική προσέγγιση.

Σεμινάρια συνεχιζόμενης εκπαίδευσης

Στο πλαίσιο του Έργου ASOP4G, σχεδιάστηκε ένα ολοκληρωμένο πρόγραμμα επιμόρφωσης για οκτώ μήνες, όπου τη βασική τριήμερη εκπαίδευση ακολουθούν τρία σεμινάρια επιμόρφωσης που υλοποιούνται μηνιαίως. Για τους σκοπούς του Έργου, τα σεμινάρια λαμβάνουν χώρα κάθε μήνα για επτά μήνες και αφορούν τους εκπαιδευόμενους της βασικής τριήμερης επιμόρφωσης. Έχουν προγραμματιστεί να έχουν διάρκεια 3 ώρες (ωστόσο στην πράξη ενδέχεται να διαρκούν περισσότερο) και να περιλαμβάνουν θεωρητικές γνώσεις σχετικά με συγκεκριμένα θέματα, καθώς και συζήτηση πάνω σε σχετικές με το θέμα υποθέσεις παιδιών που χειρίζονται οι συμμετέχοντες/ουσες. Τα σεμινάρια αυτά δίνουν την ευκαιρία στους/στις εκπαιδευόμενους/ες να αποκτήσουν περισσότερες γνώσεις σε συγκεκριμένα θέματα και να συζητήσουν περιπτώσεις που τους/τις προβληματίζουν. Τα θέματα που παρουσιάζονται περιλαμβάνουν, ενδεικτικά, ζητήματα παιδικής προστασίας (εμπορία ανθρώπων, κακοποίηση παιδιών), ψυχικό τραύμα, καθώς και τρόπους συνεργασίας με με ψυχικά τραυματισμένα παιδιά ή παιδιά θύματα. Προκειμένου να καλυφθούν επαρκώς οι ανάγκες της κάθε ομάδας εκπαιδευομένων, όπως αυτές προκύπτουν μέσα από την καθημερινή πρακτική τους, θα συμφωνηθούν από κοινού με τους συντονιστές περαιτέρω θέματα προς συζήτηση, π.χ. εκπαιδευτικά ζητήματα των παιδιών, σε βάθος ανάλυση νομικών ζητημάτων, πρόληψη επαγγελματικής εξουθένωσης, παραβατικότητα παιδιών. Οι εισηγητές/τριες κάθε σεμιναρίου είναι επαγγελματίες που ακριβώς την απαιτούμενη γνώση και εμπειρία να μεταδώσουν τις απαραίτητες πληροφορίες και λύσουν πιθανές απορίες.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

Κατά την είσοδο στην αίθουσα, κάθε συμμετέχων/ούσα θα κληθεί να γράψει το όνομά του στο παρουσιολόγιο. Απαραίτητο υλικό: παρουσιολόγιο με στήλες για ονοματεπώνυμο, ηλεκτρονική διεύθυνση και επαγγελματική ιδιότητα, 2 στυλό.

ΜΕΡΟΣ Α: Το Ασυνόδετο Παιδί - Ημέρα 1η

Στην αρχή της πρώτης ημέρας όλοι οι συμμετέχοντες θα παρουσιάσουν με λίγα λόγια τον εαυτό τους και μπορούν κάποιες σκέψεις τους από το πρωινό τους ή τις προσδοκίες τους από την εκπαίδευση (15 λεπτά). Οι συντονιστές θα ζητήσουν από την ομάδα να γράψει ο καθένας/μία το όνομά τους σε ένα μικρό χαρτόνι (τύπου «κονκάρδα συνεδρίων») για να

το φορούν κατά τη διάρκεια της εκπαίδευσης. Υλικό: κάρτες, όπως κάρτα συνεδρίων ή άλλο υλικό για να γράψουν και να τοποθετήσουν πάνω τους τα ονόματά τους, μαρκαδόροι μαύρου ή μπλε χρώματος.

Θα ακολουθήσει μία αναφορά στους στόχους της εκπαίδευσης (5 λεπτά) και στη συνέχεια θα παρουσιαστούν εν συντομία τα θέματα που θα συζητηθούν μέσα στη διάρκεια της μέρας (10 λεπτά). [Έτσι θα ξεκινά κάθε μέρα εκπαίδευσης] Οι συμμετέχοντες/ουσες θα έχουν ήδη λάβει την ατζέντα της εκπαίδευσης (είτε σε έντυπη ή ηλεκτρονική μορφή), ωστόσο είναι βοηθητικό να περιγράφονται οι ενότητες επιγραμματικά. Υλικό προς χρήση: Χαρτί σε πίνακα για καταγραφή προτάσεων/σχολίων (flip chart), μαρκαδόροι διάφορων χρωμάτων.

Το πρώτο μέρος της επιμόρφωσης περιλαμβάνει τέσσερις υποενότητες που εστιάζουν σε θέματα σχετικά με τα ασυνόδετα παιδιά. Στην πρώτη υποενότητα θα γίνει παρουσίαση των δικαιωμάτων του παιδιού όπως αυτά θεμελιώνονται στη Διεθνή Σύμβαση για τα Δικαιώματα του Παιδιού, καθώς και της αντιστοιχίας μεταξύ αναγκών των παιδιών και των δικαιωμάτων τους. Δεύτερον, θα παρουσιαστούν δημογραφικά στοιχεία και άλλα δεδομένα για τα ασυνόδετα παιδιά που βρίσκονται σε κάθε χώρα-εταίρο του Έργου, θα γίνει αποσαφήνιση της βασικής ορολογίας και θα συζητηθεί η σημασία της επιτροπείας ως βασικού παράγοντα στην προστασία των παιδιών και τη διασφάλιση του βέλτιστου συμφέροντός τους. Στη συνέχεια, θα εξεταστούν ζητήματα σχετικά με τη μετανάστευση, όπως οι λόγοι εγκατάλειψης της χώρας καταγωγής, οι επιπτώσεις της μετανάστευσης και του αποχωρισμού από την οικογένεια στο παιδί και το πώς αντιμετωπίζεται το παιδί από την ώρα που φτάνει στη χώρα υποδοχής. Στο πλαίσιο αυτό, θα διερευνηθούν παράγοντες ευαλωτότητας και αλλά και ανθεκτικότητας των παιδιών ως αποτέλεσμα των βιωμάτων και των συνθηκών. Τέλος, θα παρουσιαστεί περιληπτικά το εθνικό νομικό πλαίσιο, το οποίο θα καλύπτει θέματα μετανάστευσης (καταγραφή, υποδοχή, οικογενειακή επανένωση) και διαδικασίες διεθνούς προστασίας (αίτηση, συνέντευξη και εγγυήσεις, δικαιώματα).

Ενότητα 1^η: Τα δικαιώματα των παιδιών ως ένα ολοκληρωμένο σύστημα αξιολόγησης και προώθησης του βέλτιστου συμφέροντός τους

Εκπαιδευτικοί στόχοι

Οι συμμετέχοντες/-ουσες ολοκληρώνοντας την 1^η ενότητα θα πρέπει να είναι σε θέση να:

α) Αναγνωρίζουν τις βασικές διαφορές μεταξύ της προσέγγισης που βασίζεται στις ανάγκες και της προσέγγισης που βασίζεται στα δικαιώματα.

β) Κατανοούν τις αρχές και τις διατάξεις της Σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών για τα Δικαιώματα του Παιδιού ως ένα συστηματικό και διεπιστημονικό «χάρτη» για την αξιολόγηση, το σχεδιασμό και την προώθηση του βέλτιστου συμφέροντος του παιδιού.

γ) Κατανοούν τον τρόπο με τον οποίο η Σύμβαση για τα Δικαιώματα του Παιδιού μπορεί να χρησιμοποιηθεί ως σημείο αναφοράς για την κατανόηση του συστήματος που περιβάλλει το παιδί, τον εντοπισμό των βασικών επαγγελματιών/φορέων που το απαρτίζουν, και τη συνεργασία μεταξύ τους για μία συντονισμένη ανταπόκριση προς το συμφέρον του.

Ενότητα 1^η: Τα δικαιώματα των παιδιών ως ένα ολοκληρωμένο σύστημα αξιολόγησης και προώθησης του βέλτιστου συμφέροντός τους		Ενδεικτική διάρκεια: 1,5 ώρα
Θέμα 1	Παρουσίαση Διεθνούς Σύμβασης για τα Δικαιώματα του Παιδιού και των βασικών αρχών της	
Θέμα 2	Ανάγκες και Δικαιώματα παιδιών: ενδυναμώνοντας τα παιδιά να κατανοήσουν τις ανάγκες τους και η μετουσίωσή των αναγκών αυτών σε δικαιώματα	
Θέμα 3	Η ΔΣΔΠ ως σημείο αναφοράς για τη διασφάλιση της ευημερίας και της προστασίας του παιδιού στο πλαίσιο της επιτροπείας	

Ενότητα 2^η: Ασυνόδευτα παιδιά

Εκπαιδευτικοί στόχοι

Οι συμμετέχοντες/-ουσες ολοκληρώνοντας τη 2^η ενότητα θα πρέπει να είναι σε θέση να κατανοούν:

- α) ποιο θεωρείται ασυνόδευτο παιδί βάσει της εθνικής νομοθεσίας
- β) γιατί είναι απαραίτητος ο διορισμός επιτρόπου για ένα ασυνόδευτο παιδί βάσει της εθνικής νομοθεσίας
- γ) Τα κύρια χαρακτηριστικά των εμπειριών των ασυνόδευτων παιδιών.

Ενότητα 2^η: Ασυνόδευτα παιδιά		Ενδεικτική διάρκεια: 1 ώρα
Θέμα 1	Ορισμός ασυνόδευτου ανηλίκου	
Θέμα 2	Η σημασία του να έχει επίτροπο κάθε παιδί	
Θέμα 3	Προφίλ παιδιών που βρίσκονται στην Ελλάδα (εθνικότητα, εθνοτική καταγωγή, ομιλούμενες γλώσσες/ διάλεκτοι, φύλο, ηλικία, απόκτηση ασύλου)	

Ενότητα 3^η: Κατανόηση του μεταναστευτικού πλαισίου

Εκπαιδευτικοί στόχοι

Οι συμμετέχοντες/-ουσες ολοκληρώνοντας την 3^η ενότητα θα πρέπει να είναι σε θέση να:

- α) Κατανοούν την πολυπλοκότητα της μετανάστευσης αναγνωρίζοντας λόγους εγκατάλειψης της χώρας καταγωγής όσο και λόγους παραμονής σε χώρα της Ευρώπης
- β) Κατανοούν τα κύρια χαρακτηριστικά των σημερινών μεταναστευτικών πολιτικών, προσεγγίσεων και πρακτικών στην Ελλάδα και πώς αυτές συσχετίζονται με τα δικαιώματων των παιδιών.
- γ) αναγνωρίζουν στοιχεία και παράγοντες που καθορίζουν την ευαλωτότητα των παιδιών που μεταναστεύουν, δηλαδή κινδύνους (π.χ. τραύμα, κακοποίηση παιδιών και παραμέληση, εμπορία ανθρώπων, χρήση ουσιών) και ανθεκτικότητα.

Ενότητα 3 ^η : Κατανόηση του μεταναστευτικού πλαισίου		Ενδεικτική διάρκεια: 2 ώρες
Θέμα 1	Λόγοι μετανάστευσης και αποχωρισμού από την οικογένεια	
Θέμα 2	Η πορεία του ασυνόδευτου παιδιού στη χώρα υποδοχής από το σημείο άφιξης του κι έπειτα	
Θέμα 3	Επίδραση του αποχωρισμού και της μετανάστευσης στο παιδί: ευαλωτότητα και στρατηγικές αντιμετώπισης	
Θέμα 4	Αρχές της ΔΣΔΠ και παιδιά σε κίνηση	

Ενότητα 4^η: Εθνικό νομοθετικό πλαίσιο σχετικά με τα παιδιά και τη μετανάστευση

Εκπαιδευτικοί στόχοι

Οι συμμετέχοντες/-ουσες ολοκληρώνοντας την 4^η ενότητα θα πρέπει να είναι σε θέση να:

- α) Γνωρίζουν το βασικό νομικό πλαίσιο σχετικά με τα ασυνόδευτα παιδιά.
- β) Κατανοούν τους βασικούς παράγοντες που ορίζουν την κατάσταση, το καθεστώς και τις νομικές επιλογές για κάθε παιδί καθώς και την προοπτική που μπορεί να έχει το παιδί σε βάθος χρόνου.

Ενότητα 4 ^η : Εθνικό νομοθετικό πλαίσιο για τα παιδιά και τη μετανάστευση		Ενδεικτική διάρκεια: 1,5 ώρα
Θέμα 1	Νομοθετικές προβλέψεις για: υποδοχή, καταγραφή, αναγνώριση ως ασυνόδευτο παιδί, εκτίμηση ανηλικότητας	
Θέμα 2	Νομικό καθεστώς διαμονής (διεθνής προστασία, ανθρωπιστική προστασία)	

ΜΕΡΟΣ Β: Ο/Η Επίτροπος - Ημέρα 2η

Η δεύτερη ημέρα της εκπαίδευσης αποτελείται από τρεις υποενότητες οι οποίες επικεντρώνονται σε θέματα σχετικά με την επιτροπεία. Πιο συγκεκριμένα, θα παρουσιαστεί ο ρόλος, τα καθήκοντα και οι αρμοδιότητες του/της επιτρόπου, όπως αυτά προβλέπονται σε κατευθυντήριες γραμμές του Οργανισμού Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης και στην ελληνική νομοθεσία. Ακολούθως σε ένα πιο πρακτικό επίπεδο, οι επιτροπικοί θα έχουν την ευκαιρία να μάθουν για τα καθήκοντα τους στο πεδίο, πώς να ανταποκρίνονται σε περιπτώσεις έκτακτης ανάγκης και πώς να λαμβάνουν αποφάσεις μαζί με το παιδί και άλλους εμπλεκόμενους παράγοντες του συστήματος (διαχείριση υπόθεσης). Στη συνέχεια, θα παρουσιαστεί το σύστημα παραπομπής, δηλαδή το σύστημα υπηρεσιών, αρχών, φορέων και επαγγελματιών που περιβάλλουν το ασυνόδευτο παιδί με γνώμονα τις ανάγκες και τα δικαιώματά του (επιβίωση, ανάπτυξη, προστασία και συμμετοχή). Η παρουσίαση αυτή συμπληρώνεται με έναν κατάλογο χρήσιμων πληροφοριών (με υπηρεσίες, φορείς, οργανισμούς και κρατικές αρχές). Τέλος, οι επιτροπικοί θα συμμετάσχουν σε παιχνίδι ρόλων για να είναι σε θέση να προασπίσουν όσο το δυνατόν πιο αποτελεσματικά το βέλτιστο συμφέρον του παιδιού.

Ενότητα 5^η: Ο ρόλος του/της επιτρόπου

Εκπαιδευτικοί στόχοι

Οι συμμετέχοντες/-ουσες ολοκληρώνοντας την 5^η ενότητα θα πρέπει να είναι σε θέση να:

- α) Κατανοούν ποιος είναι ο ρόλος του/της επιτρόπου
- β) Αντιλαμβάνονται το ρόλο τους ως βασικό πρόσωπο αναφοράς για τη διασφάλιση του βέλτιστου συμφέροντος και των δικαιωμάτων του παιδιού
- γ) Αναγνωρίζουν τον τρόπο συσχέτισης με τα στοιχεία του νόμου και πρόσωπα αρχών και διαδικασιών που επηρεάζουν την αξιολόγηση και τον καθορισμό του βέλτιστου συμφέροντος του παιδιού.

Ενότητα 5 ^η : Ο ρόλος του/της επιτρόπου		Ενδεικτική διάρκεια: 1,5 ώρα
Θέμα 1	Ο ρόλος του/της επιτρόπου και τα βασικά καθήκοντά του/της	
Θέμα 2	Υποχρεώσεις και δικαιώματα του/της επιτρόπου βάσει νομοθεσίας	
Θέμα 3	Η επιτροπεία στην πράξη (επίτροπος που θα μοιραστεί τις εμπειρίες του/της με τους/τις συμμετέχοντες/ουσες)	

Ενότητα 6^η: Διαχείριση Υπόθεσης

Εκπαιδευτικοί στόχοι

Οι συμμετέχοντες/-ουσες ολοκληρώνοντας την 6^η ενότητα θα πρέπει να είναι σε θέση να:

- α) Κατανοούν τι πρέπει να κάνει ο/η επίτροπος ώστε να ανταποκρίνεται επαρκώς στον ρόλο του/της.
- β) Μοιράζονται με το παιδί μια ρεαλιστική και κατανοητή προσέγγιση των νομικών και διαδικαστικών στοιχείων σχετικά με την υπόθεσή του.
- γ) Συνεργάζονται με το παιδί και τους εμπλεκόμενους φορείς/επαγγελματίες με ουσιαστικό τρόπο αποσκοπώντας στον εντοπισμό βιώσιμων λύσεων για το παιδί.
- δ) Γνωρίζουν πώς να ανταποκρίνονται σε περιπτώσεις έκτακτης ανάγκης π.χ. όταν ένα παιδί έχει εξαφανιστεί, παρουσιάζει επιθετική συμπεριφορά, αυτοτραυματίζεται, είναι άστεγο.

Ενότητα 6 ^η : Διαχείριση υπόθεσης		Ενδεικτική διάρκεια: 3 ώρες
Θέμα 1	Τι πρέπει να κάνει ο/η επίτροπος; (Μελέτη περιπτώσεων)	
Θέμα 2	Περιγραφή των πρότυπων διαδικασιών που πρέπει να ακολουθεί ο/η επίτροπος και διαφοροποιήσεις αναλόγως το πλαίσιο διαμονής/φροντίδας του ασυνόδευτου παιδιού	
Θέμα 3	Διαδικασία λήψης αποφάσεων - συμμετοχή του παιδιού και άλλων επαγγελματιών	
Θέμα 4	Μελέτη περιπτώσεων: διαχείριση επειγόντων περιστατικών	

Ενότητα 7^η: Σύστημα παραπομπής

Εκπαιδευτικοί στόχοι

Οι συμμετέχοντες/-ουσες ολοκληρώνοντας την 7^η ενότητα θα πρέπει να είναι σε θέση να:

- α) Γνωρίζουν τις αρμόδιες υπηρεσίες, οργανισμούς και άλλους σχετικούς φορείς, και να υιοθετούν μια ολοκληρωμένη, συντονισμένη και προγραμματισμένη δράση.
- β) Ανταποκρίνονται αποτελεσματικά στο υπάρχον σύστημα του παιδιού διακρίνοντας τα πιθανά κενά αλλά και τα θετικά στοιχεία.
- γ) Αναγνωρίζουν τρόπους αντιμετώπισης των δυσλειτουργιών του συστήματος και καταστάσεων αντικρουόμενων συμφερόντων, εστιάζοντας στο βέλτιστο συμφέρον του παιδιού.

Ενότητα 7 ^η : Σύστημα Παραπομπής		Ενδεικτική διάρκεια: 1,5 ώρα
Θέμα 1	Σύστημα υπηρεσιών και επαγγελματιών που περιβάλλουν τα ασυνόδευτα παιδιά σε συνάρτηση με τις ανάγκες και τα δικαιώματα του παιδιού: Αρμοδιότητες και καθήκοντα των φορέων/τομέων/επαγγελματιών*	
Θέμα 2	Ενίσχυση και καθιέρωση συνεργασίας μεταξύ οργανισμών – Προώθηση της διεπιστημονικής συνεργασίας (παιχνίδι ρόλων)	

* Σε αυτό το σημείο, θα δοθεί στους συμμετέχοντες ένας κατάλογος με χρήσιμες πηγές, δηλαδή με υπηρεσίες, φορείς, οργανισμούς ανά κατηγορίες αναγκών/δικαιωμάτων του παιδιού, όπως στέγαση, υγειονομική περίθαλψη, εκπαίδευση, ψυχολογική υποστήριξη, άσυλο και μετανάστευση, παιδική προστασία, διερμηνεία, διατροφή και προσωπική υγιεινή.

ΜΕΡΟΣ Γ: Η σχέση μεταξύ παιδιού και επιτρόπου - Ημέρα 3η

Αυτό το μέρος αποτελείται από τέσσερις υποενότητες, οι οποίες αφορούν την εδραίωση μιας καλής συνεργασίας και σχέσης μεταξύ παιδιού και επιτρόπου. Αρχικά, θα παρουσιαστούν τα αναπτυξιακά στάδια των παιδιών ανά ηλικιακή ομάδα, δίνοντας ιδιαίτερη έμφαση στους εφήβους και στις ψυχοκοινωνικές τους ανάγκες. Επιπλέον, θα συζητηθούν πολιτισμικά ζητήματα που θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη κατά την αλληλεπίδραση με τα παιδιά συγκεκριμένων ηλικιακών ομάδων, πολιτισμικού υποβάθρου και φύλου. Στη συνέχεια, θα διερευνηθούν οι βασικές αρχές που πρέπει να διέπουν μια σχέση εμπιστοσύνης με το παιδί, τα ποιοτικά χαρακτηριστικά αυτής, καθώς και ο αντίκτυπος των προσωπικών απόψεων των επιτρόπων. Παράλληλα θα παρουσιαστεί ο ρόλος του/της διερμηνέα ή πολιτισμικού διαμεσολαβητή και η συνεργασία με τον/την επίτροπο και το παιδί. Έπειτα, θα γίνει μια προσπάθεια τυποποίησης αρχικών συναντήσεων με τα παιδιά, προκειμένου να εξοικειωθούν οι επίτροποι με έναν αποτελεσματικό τρόπο επικοινωνίας, όταν θέλουν να εξηγήσουν το ρόλο τους αλλά και άλλα θέματα στα παιδιά. Τέλος, θα παρουσιαστούν στους/στις επιτρόπους εργαλεία αξιολόγησης τα οποία θα είναι στη διάθεσή τους για να τα χρησιμοποιήσουν στην καθημερινή πρακτική τους (λίστα ελέγχου καθηκόντων του επιτρόπου, εκτίμηση ευαλωτότητας και αξιολόγηση βέλτιστου συμφέροντος).

Ενότητα 8^η: Αναπτυξιακά στάδια παιδιών και διαπολιτισμικότητα

Εκπαιδευτικοί στόχοι

Οι συμμετέχοντες/-ουσες ολοκληρώνοντας την 8^η ενότητα θα πρέπει να είναι σε θέση να:

α) Αναγνωρίζουν τα αλληλένδετα στοιχεία που πρέπει να ληφθούν υπόψη για και με το παιδί, ώστε να διασφαλιστεί η προστασία και η φυσιολογική ψυχοκοινωνική ανάπτυξή του.

β) Εκτιμούν τις διάφορες πτυχές που είναι αναγκαίες για την ανάπτυξη κατάλληλης πολιτισμικής διαμεσολάβησης μεταξύ του παρόντος πλαισίου του παιδιού, του πολιτισμικού υποβάθρου και του ιστορικού του παιδιού.

Ενότητα 8 ^η : Αναπτυξιακά στάδια παιδιών και διαπολιτισμικότητα		Ενδεικτική διάρκεια: 1,5 ώρα
Θέμα 1	Ανάπτυξη παιδιών: τι πρέπει να γνωρίζει ο επίτροπος, έμφαση στους εφήβους	
Θέμα 2	Εκτίμηση ψυχοκοινωνικών αναγκών ασυνόδευτων παιδιών	
Θέμα 3	Διαπολιτισμικά ζητήματα ανά ηλικιακή ομάδα & φύλο	
Θέμα 4	Συνεργασία με διερμηνέα / διαπολιτισμικό μεσολαβητή	

Ενότητα 9^η : Χτίσιμο σχέσης εμπιστοσύνης με το παιδί

Εκπαιδευτικοί στόχοι

Οι συμμετέχοντες/-ουσες ολοκληρώνοντας την 9^η ενότητα θα πρέπει να είναι σε θέση να:

α) Επικοινωνούν σωστά με το παιδί και να δημιουργούν μια υγιή σχέση ενεργώντας ως συνήγοροί του, χωρίς να το βλάπτουν, να είναι ουδέτεροι και να μην κάνουν διακρίσεις, να ενισχύουν την ανθεκτικότητα και να διευκολύνουν τη συμμετοχή των παιδιών.

β) Αναγνωρίζουν τις δικές τους αντιλήψεις και πώς αυτές μπορεί να επηρεάσουν τη δουλειά ή τη στάση τους.

γ) Κατανοούν τους βασικούς καθοριστικούς παράγοντες και τις συνθήκες που επιτρέπουν την ενεργή ακρόαση και αλληλεπίδραση με το παιδί.

Ενότητα 9 ^η : Χτίσιμο σχέσης εμπιστοσύνης με το παιδί		Ενδεικτική διάρκεια: 1,5 ώρα
Θέμα 1	Κατευθυντήριες οδηγίες για την επικοινωνία και συνεργασία με τα παιδιά – βασικές αρχές, διαχείριση συγκρούσεων, ματαίωσης και τραύματος	
Θέμα 2	Επίδραση προσωπικών πεποιθήσεων του/της επιτρόπου στην εργασία του	
Θέμα 3	Καθορισμός ορίων και διευκρίνιση ρόλων στη σχέση επιτρόπου – παιδιού	
Θέμα 4	Πώς θα πρέπει να αντιδράσει ο/η επίτροπος; (παιχνίδι ρόλων)	

Ενότητα 10^η: Τυποποίηση των αρχικών συναντήσεων

Εκπαιδευτικοί στόχοι

Οι συμμετέχοντες/-ουσες ολοκληρώνοντας τη 10^η ενότητα θα πρέπει να είναι σε θέση να:

- α) Εξηγούν στο παιδί το ρόλο τους και τι πρέπει να περιμένει το παιδί από αυτούς.
- β) Εξηγούν στο παιδί ποια είναι τα δικαιώματά του και οι νομικές επιλογές του.
- γ) Συζητούν με το παιδί σχετικά με την προσωπική του ιστορία του βάσει δεοντολογικών αρχών.

Ενότητα 10 ^η : Τυποποίηση των αρχικών συναντήσεων (πρακτικές ασκήσεις βασισμένες στη θεωρία της 9 ^{ης} ενότητας)		Ενδεικτική διάρκεια: 1,5 ώρα
Θέμα 1	Παρουσιάζοντας το ρόλο του/της επιτρόπου σε ένα παιδί	
Θέμα 2	Ενημέρωση παιδιού σχετικά με δικαιώματά του, υποχρεώσεις και νομικές επιλογές του	
Θέμα 3	Συζητώντας με το παιδί για την προσωπική ιστορία του	

Ενότητα 11^η: Τα εργαλεία του/της επιτρόπου

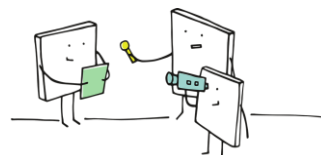
Εκπαιδευτικοί στόχοι

Οι συμμετέχοντες/-ουσες ολοκληρώνοντας την 11^η ενότητα θα πρέπει να είναι σε θέση να:

- α) Χρησιμοποιούν εργαλεία για τον αποτελεσματικό συντονισμό του έργου τους και τα οποία τους/τις βοηθούν να αναγνωρίζουν τις ανάγκες του παιδιού
- β) Χρησιμοποιούν ένα εργαλείο ανίχνευσης της ευαλωτότητας σχετικά με το παρελθόν, τις εμπειρίες και την παρούσα κατάσταση του παιδιού
- γ) Αξιολογούν το βέλτιστο συμφέρον του παιδιού λαμβάνοντας υπόψη όλες τις σημαντικές πτυχές της ζωής ενός παιδιού

Ενότητα 11 ^η : Τα εργαλεία του/της επιτρόπου (προτείνεται η παρουσίασή τους και η χρήση μελέτης περιπτώσεων)		Ενδεικτική διάρκεια: 1,5 ώρα
Θέμα 1	Εργαλείο Ανίχνευσης Ευαλωτότητας	
Θέμα 2	Λίστα ελέγχου πρότυπων διαδικασιών για επιτρόπους	
Θέμα 3	Εργαλείο εκτίμησης βέλτιστου συμφέροντος	

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

Στο κλείσιμο της τριήμερης εκπαίδευσης πραγματοποιείται αξιολόγηση της διοργάνωσης και του περιεχομένου της. Ακολουθεί συζήτηση και οι συμμετέχοντες καλούνται να συμπληρώσουν τα ερωτηματολόγια αξιολόγησης. Σκοπός της αξιολόγησης αυτής είναι η συλλογή ουσιαστικών σχολίων από όλους τους/τις συμμετέχοντες/-ουσες, σχετικά με το περιεχόμενο, τη δομή και τις μεθόδους της εκπαίδευσης προκειμένου να ληφθούν υπόψη και, αν χρειαστεί, να τροποποιηθούν κάποια στοιχεία.

Τα εργαλεία που χρησιμοποιήθηκαν πριν και μετά την εκπαίδευση για την αξιολόγησή της, όπως περιγράφεται στη Συμφωνία Επιχορήγησης (764244-ASOP4G-REC-CHILD-AG-2016/REC-CHILD-AG-2016-02), Παράρτημα 1, Τμήμα 10, είναι τα ακόλουθα:

- Ερωτηματολόγια αυτό-αξιολόγησης πριν και μετά την εκπαίδευση προκειμένου να εκτιμηθεί η γνώση που αποκτήθηκε μετά την εκπαίδευση.
- Φύλλο αξιολόγησης σχετικά με την εκπαίδευση. Οι πτυχές αξιολογούνται είναι οι εξής: θεματικές ενότητες, δομή και μέθοδοι εκπαίδευσης, εκπαιδευτές, η χρησιμότητα της εκπαίδευσης, δυνατά και αδύναμα σημεία κτλ., επίπεδο ικανοποίησης και κάλυψη προσδοκιών.

Στο παρόν πρόγραμμα εκπαίδευσης περιγράφεται η δομή και το περιεχόμενο μιας τριήμερης επιμόρφωσης επιτρόπων, η οποία πρέπει να εκλαμβάνεται ως η βάση προκειμένου να υποστηριχθούν στο έργο και τις λειτουργίες τους. Η επιμόρφωση αυτή συμπληρώνεται από μηνιαία σεμινάρια πάνω σε πιο εξειδικευμένα θέματα. Μία διαδικασία συνεχιζόμενης εκπαίδευσης θεωρείται πολύτιμη για την υποστήριξη του έργου και την αποτελεσματικότητα των επιτρόπων. Η προτεινόμενη τριήμερη επιμόρφωση χρησιμεύει ως ένα πρότυπο που περιλαμβάνει όλες τις σημαντικές πτυχές και μπορεί περαιτέρω να υιοθετηθεί και να προσαρμοστεί ανάλογα από περισσότερες χώρες.